

SAMMANFATTNING

Flygningen startade från en start- och landningsplats för helikopterverksamhet på en grusbelagd industritomt vid Länna söder om Stockholm. Helikoptern hade tidigare flyttats ut från en närliggande hangar och var placerad på en s.k. helikoptervagn. En hjullastare hade använts vid flyttningen och stod parkerad knappt sju meter framför helikoptern.

Piloten planerade att göra upphovringen med ett distinkt lyft för att komma fri från vagnen och minska risken för att kana av denna. Piloten har berättat att han precis innan upphovringen dock kände viss osäkerhet om den aktuella helikoptertypens karakteristik. Han har vidare uppgivit att han lyfte stigspaken samtidigt som han ansatte vänster pedal.

Vid lättningen började helikoptern omedelbart röra sig framåt samtidigt som den började gira hastigt åt vänster. Enligt pilotens uppfattning roterade helikoptern i girled ett och ett halvt varv och därefter kolliderade stjärtbommen med den parkerade hjullastaren. Piloten sänkte stigspaken och efter att ha girat ytterligare ett varv tog helikoptern i marken och stannade vid en hangar.

Piloten var oskadd efter olyckan. Helikoptern fick dock betydande skador bl.a. på stjärtpartiet och på samtliga huvudrotorblad.

Piloten hade begränsad erfarenhet av den aktuella helikoptertypen och hade bara 2 timmars flygtid totalt under de senaste 90 dagarna. Han hade sin huvudsakliga tidigare erfarenhet från en annan helikoptertyp där huvudrotorns rotationsriktning ger ett girmoment som vid upphovring behöver kompenseras med ett pedalutslag med vänster pedal, i motsats till den aktuella typen där girmomentet behöver kompenseras med hjälp av höger pedal.

Startplatsen var trång med begränsad hinderfrihet och att helikoptern dessutom var placerad på en vagn innebar att svårighetsgraden för den aktuella starten var relativt hög.

Ingenting i utredningen tyder på att något tekniskt fel förekommit på helikoptern som skulle ha kunnat påverka händelseförloppet.

Olyckan orsakades av att kompensationen med pedalerna vid upphovring kom att göras på ett sådant sätt att helikopterns girverkan åt vänster kom att förstärkas i stället för att motverkas. Detta medförde att piloten förlorade kontrollen över helikoptern.

Till olyckan bidrog också pilotens mycket begränsade erfarenhet av helikoptertypen och hans låga flygtrim.

Till skadornas omfattning bidrog den begränsade hinderfriheten vid start, vilken orsakades av att en hjullastare stod parkerad nära helikoptern.

Säkerhetsrekommendationer

Inga.